

Granskning av avtalsförvaltning

Granskningens inriktning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Västerås stad granskat stadens arbete med avtalsförvaltning. Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en ändamålsenlig avtalsförvaltning med tillräcklig intern kontroll avseende stadens ingångna avtal.

Iakttagelser och slutsatser

Vår övergripande bedömning är att stadens avtalsförvaltning inte är ändamålsenlig med tillräcklig intern kontroll av stadens ingångna avtal. Struktureringen av stadens avtalsförvaltning uppvisar väsentliga brister och vår bedömning är att det måste vidtas åtgärder inom området för att undvika förtroendeskadliga och ekonomiska förluster. Vi ser därför positivt på att det under granskningens gång pågår ett internt förändringsarbete som aktivt arbetar med att strukturera och förbättra avtalsförvaltningen. Vi bedömer att pågående förändringsarbete behöver förankras i hela staden med politiskt stöd. Vi hoppas att vår granskning kan tillföra insikter för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vår bedömning baseras på att avtalsförvaltning under många år har varit ett icke prioriterat område som inte givits tillräcklig uppmärksamhet och resurser i Västerås stad. Det saknas därför styrande dokumentation som reglerar avtalsförvaltningen mer än att respektive nämnd ansvarar för att följa upp sina avtal. Avsaknaden av fastställda processer och roller i avtalsförvaltningen riskerar att leda till att kvaliteten i avtalsförvaltningen blir person- och situationsberoende.

Vidare saknas en ändamålsenlig organisation för stadens strukturering av avtalsförvaltningen där ansvarsfördelningen mellan upphandlings- och inköpsenheten (UIC) och förvaltningarna inte förtydligats i styrande dokumentation. UIC:s organisatoriska placering inom verksamhetsområde Digitalisering och verksamhetsutveckling bedöms inte skapa gynnsamma förutsättningar för en ändamålsenlig avtalsförvaltning då frågan inte får nödvändig uppmärksamhet och prioritet. Därutöver har varken UIC eller respektive förvaltning de nödvändiga resurser som krävs för att prioritera avtalsförvaltning i tillräcklig omfattning. Det saknas framför allt personal (avtalscontrollers) med ansvar för avtalsförvaltningen specifikt. Vi ser också ett behov av utbildning och kompetensutveckling inom samtliga förvaltningar och för nämndledamöter i offentlig upphandling och avtalsförvaltning på en övergripande och, om så behövs, detaljerad nivå.

Därutöver innebär avsaknaden av tydlig styrning och en ofullständig stadsgemensam avtalsdatabas och fakturamärkning att det i praktiken inte finns någon enhetlighet i stadens avtalsförvaltning och att det saknas

förutsättningar att följa upp fakturor mot avtal. Avtal hanteras i stor utsträckning på olika sätt beroende på vem som är avtalsägare. Vi ser i och med det en risk för att nämnderna inte har kontroll över vilka avtal de ska följa upp och vilka avtal de har följt upp. Det riskerar i sin tur att medföra att leverantörer följs upp på olika sätt beroende på vilken nämnd de upphandlats av.

Vi bedömer att både UIC och respektive förvaltning måste ta ett större ansvar för avtalsförvaltningen. UIC bör, i egenskap av samordnade organ under ledning av kommunstyrelsen, ta ett större normgivande ansvar för avtalsförvaltningen samt för att underlätta avtalsförvaltningen upprätta en avtalsförvaltningshandbok eller dylikt som stöd för förvaltningarnas avtalsförvaltning. Den kan med fördel bland annat innehålla information och hur uppföljning av avtal ska klassificeras utifrån riskanalys, genomförandet av uppföljningen och återkopplingen av avtalsuppföljningen. Därutöver bedömer vi det vara angeläget att nyttja det stadsövergripande systemstöd som finns vid avtalsuppföljningen inklusive avvikelshantering vid avtalsbrott. Samtidigt bedömer vi att förvaltningarna, i varierande utsträckning, bör ta större ansvar för struktureringen av den löpande dagliga avtalsförvaltningen i syfte att säkra den interna kontrollen över ingångna avtal.

Rekommendationer

Till det fortsatta utvecklingsarbetet ger vi följande rekommendationer

Till kommunstyrelsen:

- ▶ Utveckla och skyndsamt implementera konkreta och styrande rutiner för avtalsförvaltningen som utgår från Upphandlingsmyndighetens rekommendationer.
- ▶ Säkerställa en ändamålsenlig roll- och ansvarsfördelning i avtalsförvaltningen utifrån principen att ansvar och mandat bör följas åt, däribland gällande stadsövergripande avtal.
- ▶ Genomföra utbildningsinsatser kopplat till avtalsförvaltning.

Till kommunstyrelsen och övriga granskade nämnder:

- ▶ Säkerställa att formerna för uppföljning tydligt framgår av avtal.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig intern kontroll i sin avtalsförvaltning, inklusive klassificering, planering och utförande av uppföljning samt efteranalys.
- ▶ Säkerställa att tillgängliga systemstöd nyttjas som stöd vid avtalsförvaltning.
- ▶ Säkerställa former för samstämmighet mellan UIC och berörda verksamheter vad gäller tillämpning av avtalsenliga sanktioner när leverantörer avviker från avtal.

Västerås stads revisorer

SENASTE NYTT Nr 4 – 2022

Granskning av avtalsförvaltning

Revisionen har överlämnat revisionsrapporten till kommunfullmäktige. Rapporten är publicerad på stadens hemsida www.vasteras.se
För ytterligare information, kontakta revisionens ordförande Asta Matikainen Lecklin tfn: 076-896 43 86 eller revisionssekreterare Christel Modin tfn: 076-569 48 43.